

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 20 listopada 2023 r.

Poz. 36

ZARZĄDZENIE NR 34

MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia 18 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia programu współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2024–2026

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej przyjmuje się program współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2024–2026, który stanowi załącznik do zarządzenia.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 13 grudnia 2022 r.

MINISTER RODZINY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Marlena Maląg

Załącznik do zarządzenia nr 34
Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
z dnia 18 listopada 2023 r. (poz. 36)

**PROGRAM WSPÓŁPRACY
MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 R.
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE
NA LATA 2024–2026**

Warszawa, listopad 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Diagnoza	6
3. Podstawa prawna i okres realizacji Programu	8
4. Cel główny i cele szczegółowe Programu	8
5. Zasady i formy współpracy.....	8
6. Zakres przedmiotowy	10
7. Sposób realizacji Programu	11
8. Priorytetowe zadania publiczne	11
9. Programy i działania planowane do realizacji przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w latach 2024–2026	12
10. Ciała opiniodawczo-doradcze i pomocnicze oraz zespoły Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.....	26
11. Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowane współpracujące z organizacjami pozarządowymi.....	32
12. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert	35
13. Wysokość środków planowanych na realizację Programu	36
14. Sposób oceny realizacji Programu	37
15. Wskaźniki oceny realizacji Programu	38
16. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji (sposób powstania dokumentu)	38

1. Wstęp

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS) odpowiada za kształtowanie i realizację polityk publicznych o kluczowym znaczeniu dla jakości życia obywateli – od wspierania rodziny, przez obszar pracy, po zabezpieczenie społeczne.

Misją MRiPS jest wzmocnienie roli rodziny w życiu społecznym, poprawa jakości jej życia, zapewnienie jej poczucia bezpieczeństwa oraz zwiększenie dostępności usług społecznych. Priorytetowe działania realizowane przez MRiPS, takie jak flagowe programy, m.in. „Rodzina 500+”, „Maluch+” czy „Aktywni+”, pokazują, że polityka państwa wobec rodzin realizowana jest w sposób konsekwentny i kompleksowy. Kierunki dalszego wsparcia rodzin wyznaczy prowadzona przez Resort polityka demograficzna.

Ważnym obszarem interwencji Resortu są działania skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Działania w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej ukierunkowane są na wzmocnienie spójności społecznej, aktywizację w ramach reintegracji społecznej i zawodowej, przywracanie poczucia sprawstwa i budowanie optymalnych warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Jednym z priorytetowych kierunków interwencji, realizowanych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, są działania w zakresie ekonomii społecznej. Kamieniem milowym w tym obszarze było wejście w życie 30 października 2022 r. ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1287, z późn. zm.). Dzięki rozwiązaniom zawartym w ustawie osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej uzyskują wsparcie oraz szansę na samodzielność, przywrócenie poczucia godności i rozwój własnego potencjału. Ekonomia społeczna to pojęcie o szerokim znaczeniu. Ustawa kładzie nacisk na najważniejsze elementy tej działalności — jej społeczny i oddolny charakter, upodmiotowienie i partycypacyjność zarządzania, lokalne zakorzenienie oraz wymiar ekonomiczny. Ustawa jest także kluczowym aktem prawnym, regulującym wsparcie ze środków publicznych na rzecz budowania potencjału podmiotów ekonomii społecznej. Dzięki uchwaleniu ustawy o ekonomii społecznej możliwe było uruchomienie dwóch nowych programów dotacyjnych dla podmiotów ekonomii społecznej w nowym trybie naboru wniosków – „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” oraz „Przedsiębiorstwo społeczne+”.

W centrum problematyki, za którą odpowiada MRiPS, znajduje się także praca – kwestie związane z prawem i rynkiem pracy, m.in. zatrudnienie i przeciwdziałanie bezrobociu, koordynowanie publicznych służb zatrudnienia, minimalne wynagrodzenie za pracę, prawa i obowiązki pracownika czy przepisy dotyczące warunków pracy, a także budowanie dialogu społecznego.

Bezprecedensowe wyzwania ostatnich lat, związane m.in. z wybuchem pandemii i wojną w Ukrainie, bezsprzecznie udowodniły, jak ogromnym potencjałem dysponują polskie organizacje pozarządowe do błyskawicznego reagowania, organizowania profesjonalnej pomocy w obliczu zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, ale także do kooperacji na tym polu z administracją publiczną i biznesem.

Program współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2024–2026 (Program) jest dokumentem potwierdzającym przekonanie, że tylko partnerska współpraca międzysektorowa daje rękojmię efektywności planowanych interwencji. Program, w sposób przekrojowy, odzwierciedla działania finansowane z budżetu państwa, funduszy europejskich, Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, Funduszu Pracy, Funduszu Solidarnościowego czy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kreowaniu i wdrażaniu których udział bierze sektor pozarządowy.

Program stanowi kontynuację procesu wieloletniego budowania trwałych, partnerskich relacji i dialogu pomiędzy Resortem a III sektorem, poczynsży od współtworzenia i konsultowania kształtu polityk publicznych, także w formule zinstytucjonalizowanej w ramach ciał opiniodawczo-doradczych, przez wspólną realizację projektów, po zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.

Współpraca oparta na postanowieniach Programu będzie korzystnie wpływać na pogłębienie i rozbudowę prowadzonych działań, dzięki którym w obszarach wspierania rodziny, pracy i zabezpieczenia społecznego będą opracowywane i wdrażane bardziej efektywne, uzgodnione z obywatelami oraz przygotowane na miarę ich potrzeb rozwiązania.

2. Diagnoza

W 2020 r. 95,1 tys. rejestrowych organizacji pozarządowych prowadziło aktywną działalność¹. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 66,7 tys. podmiotów (70,1%), fundacje – 16 tys. (16,8%) oraz koła gospodyń wiejskich – 8,5 tys. (8,9%). Działo również 2,1 tys. organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (2,2%) oraz 1,9 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych (2,0%). Wśród rejestrowych organizacji pozarządowych 94,4 tys. podmiotów należało do sektora ekonomii społecznej, 9,3 tys. posiadało status organizacji pożytku publicznego, a 1,4 tys. znajdowało się na liście przedsiębiorstw społecznych.

W 2020 r. największa część stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji jako główną dziedzinę swojej działalności wskazała sport, turystykę, rekreację, hobby (26,9%). Z tego 70,5% stanowiły stowarzyszenia sportowe. Najpopularniejszym polem działalności w ramach tej dziedziny było prowadzenie zajęć w zakresie kultury fizycznej, organizowanie zawodów i prowadzenie obiektów sportowych (20,3%), w mniejszym zakresie organizowanie imprez turystycznych i rekreacyjnych oraz prowadzenie obiektów służących turystyce (3,5%).

Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje prowadzące działalność związaną z ratownictwem, tj. ochotnicze straże pożarne oraz inne ochotnicze jednostki ratownicze (WOPR, GOPR), stanowiły 15,3%. 12,4% organizacji jako główny obszar prowadzonej działalności wskazywało kulturę i sztukę, a także edukację i wychowanie, badania naukowe (10,5%). W ramach tego obszaru głównym polem aktywności była ochrona zabytków i miejsc pamięci narodowej, podtrzymywanie tradycji narodowych, regionalnych i kulturowych (4,5%) oraz działalność sceniczna, teatralna, muzyczna i kinematografia (3,0%).

W ramach kolejnej dziedziny działalności stowarzyszeń, jaką stanowiła pomoc społeczna i humanitarna (8,3%), głównym polem aktywności była pomoc osobom niepełnosprawnym, chorym i starszym (3,1%). Organizacje, które jako główny obszar swojej działalności wskazały rynek pracy i aktywizację zawodową, stanowiły 1,3%².

Podstawowym zadaniem organizacji pozarządowych jest prowadzenie działalności nienastawionej na zys, która ma na celu wspieranie lub inicjowanie szeroko rozumianej działalności społecznej lub reprezentowanie interesów swoich członków czy określonej grupy społecznej. Realizacja wymienionych celów może być wspomagana poprzez podejmowanie działalności zarobkowej, która z kolei może być prowadzona w dwóch formach: jako działalność gospodarcza lub jako odpłatna działalność statutowa. Ze względu na formy działalności organizacje pozarządowe można podzielić na:

- prowadzące wyłącznie nieodpłatną działalność statutową,
- prowadzące odpłatną działalność statutową i nieprowadzące działalności gospodarczej,
- prowadzące działalność gospodarczą i nieprowadzące odpłatnej działalności statutowej,
- równocześnie prowadzące odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą.

Z raportu „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2021”³ wynika, że w 2021 r. 35% organizacji pozarządowych korzystało wyłącznie z pracy społecznej, 24% zlecało sporadycznie w ciągu roku płatne prace, a 41% regularnie płaciło za pracę (przynajmniej jednej osobie). Wśród organizacji regularnie płacących za pracę większość (22%) zatrudniała pracowników (przynajmniej jedną osobę) na podstawie umowy o pracę, natomiast nieco mniejsza część (19%) zatrudniała pracowników na podstawie innych umów niż umowa o pracę.

Najpowszechniejszym źródłem przychodów organizacji pozarządowych w Polsce są składki członkowskie, źródła samorządowe oraz darowizny indywidualne lub instytucjonalne. Trend taki utrzymuje się już od kilku lat. Należy również podkreślić, że większość organizacji pozarządowych (58% w 2020 r.) korzysta z nie więcej niż 3 typów źródeł finansowania. Odsetek podmiotów pozyskujących

¹ Diagnoza została opracowana na podstawie najnowszych badań GUS na temat sektora non-profit, z których raport ukazał się w 2022 r. – „Sektor non-profit w 2020 r. Stowarzyszenia, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy i zawodowy”, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2022 r.

² *Ibidem*

³ Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2021. Raport z badań, Stowarzyszenia Klon/Jawor, Warszawa 2022.

środki z więcej niż 10 źródeł wyniósł w 2020 r. ok. 3%. Trzeba jednak zauważyć, że w ostatnich latach wzrósł odsetek organizacji z ponad 6 typami źródeł przychodów, co wskazuje na rosnące kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

W 2020 r. znacząco wzrósł odsetek organizacji pozarządowych pozyskujących środki w ramach działalności gospodarczej – z 7% w 2017 r. do 12% w 2020 r. Środki pochodzące z tego źródła stanowiły 5% wartości budżetu sektora. Poza odpłatną działalnością statutową, rozumianą jako działalność gospodarcza, organizacje pozarządowe mogą prowadzić również odpłatną działalność pożytku publicznego. Prowadzenie takiej działalności w 2020 r. zadeklarowało 39% organizacji. Jednakże nie zmienia to ogólnej struktury przychodów organizacji pozarządowych, która opiera się przede wszystkim na źródłach publicznych. W 2020 r. krajowe i zagraniczne środki publiczne stanowiły 61% budżetu sektora. Dla porównania przychody z działalności ekonomicznej i z majątku stanowiły 18%.

W ujęciu ogólnym, przeciętny roczny budżet organizacji pozarządowej w 2020 r. wynosił 26 tys. zł. Była to kwota o 2 tys. zł niższa od poprzedniego pomiaru w 2017 r.

Wysokość przeciętnych przychodów jest jednak zróżnicowana ze względu na różne parametry, jak np. forma prawna czy obszar, w którym podmiot działa. Na podstawie danych z 2020 r. można stwierdzić, że najwyższe przychody mają organizacje zajmujące się pomocą społeczną (104 tys. zł) i ochroną zdrowia (74 tys. zł); z kolei najniższe są budżety organizacji, których główną dziedziną działania jest kultura (15 tys. zł) i rozwój lokalny (21 tys. zł).

Przy realizacji swoich działań organizacje współpracują z różnego typu partnerami: zarówno z innymi organizacjami (88%), z lokalnymi społecznościami (84%) czy lokalnymi samorządami (81%), jak i z biznesem (65%). Najrzadziej współpraca ma miejsce z zagranicznymi stowarzyszeniami i fundacjami (25%) oraz ośrodkami zdrowia, publicznymi szpitalami i przychodniami (23%).

Raport „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2021” wskazuje, że organizacje działają na rzecz bardzo zróżnicowanych grup odbiorców, najczęściej są to: dzieci lub młodzież (74%), mieszkańcy okolicy i lokalna społeczność (63%), seniorzy i seniorki (44%), osoby chore i osoby z niepełnosprawnościami (27%), organizacje lub instytucje (25%).

Wiele fundacji i stowarzyszeń podejmowało w ostatnich latach również współpracę z organami administracji publicznej w ramach realizowanych projektów skierowanych na działania o charakterze aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Z pracy wolontariuszy korzysta 61% organizacji. Jak wskazuje raport „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2021” jedna organizacja angażuje przeciętnie 5 osób rocznie. Spośród tych 5 osób statystycznie 2 osoby to wolontariusze i wolontariuszki, którzy działają regularnie, co najmniej raz w miesiącu. 72% organizacji współpracujących z wolontariuszami podaje, że przeciętny wolontariusz włączający się regularnie w działania organizacji pracował w miesiącu nie więcej niż 10 godzin.

Istotne wydaje się także zestawienie budżetów organizacji pozarządowych z zaangażowaniem wolontariuszy i wolontariuszek. Zauważalna jest bowiem zależność tym większego korzystania z wolontariatu, im wyższy jest budżet organizacji. W 2021 r. wśród podmiotów o budżecie powyżej 1 mln zł aż 72 % organizowało wolontariat. Wiąże się to z faktem, iż organizacje bardziej zasobne finansowo, które stać na opłacanie pracowników, łatwiej mogą koordynować współpracę z wolontariuszami. Organizacje te prowadzą też więcej działań, do których potencjalnie mogą zaprosić osoby zainteresowane wolontariatem.

Z perspektywy polityki społecznej ważny jest również aspekt korzystania z wolontariatu przez organizacje świadczące usługi społeczne (socjalne). Poziom zaangażowania społeczeństwa w wolontariat uważa się bowiem za wskaźnik kapitału społecznego i zainteresowania obywateli życiem społecznym, a organizacje pozarządowe pełnią w tym systemie funkcję katalizatora postaw obywatelskich. Jak wynika z raportu na temat kondycji organizacji pozarządowych w 2021 r., aż 83% organizacji specjalizujących się w branży pomocy społecznej i usług socjalnych współpracuje z wolontariuszkami i wolontariuszami. Organizacje te mają też największe zespoły wolontariackie – liczą one przeciętnie 10 osób.

Działalność pożytku publicznego oprócz organizacji pozarządowych mogą również prowadzić (zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) spółdzielnie socjalne oraz spółki akcyjne

i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Na podstawie danych z KRS należy zaznaczyć, że liczba spółdzielni socjalnych w ostatnich latach utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie. Na koniec 2020 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym figurowało 1497 spółdzielni socjalnych (niebędących w stanie likwidacji i niewykreślonych). Na koniec 2021 r. liczba spółdzielni socjalnych wzrosła do poziomu 1503.

Sprawozdawczość z wdrażania Programu w 2021 r. oraz 2022 r. wskazuje, że Ministerstwo na realizację zadań wskazanych w Programie na lata 2021–2023 przeznaczyło odpowiednio 468,3 mln zł w 2021 r. oraz 343 mln zł w 2022 r. Ponadto w 2022 r. funkcjonowało 15 ciał opiniodawczo-doradczych i pomocniczych oraz zespołów (w 2021 r. było ich 14). W omawianym okresie wdrażano także programy, w ramach których zlecano organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych – 11 programów w 2021 r. oraz 13 programów w 2022 r. Programy o najwyższej wartości to Program Operacyjny „Pomoc Żywnościowa” 2014–2020 (346,4 mln zł w 2021 r. i 190,3 mln zł w 2022 r.), Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 (60,7 mln zł⁴ w 2021 r. i 69 mln zł w 2022 r.) oraz Program Wieloletni na rzecz Osób Starszych, „Aktywni+” na lata 2021–2025 (38,6 mln zł w 2021 r. i 38,15 mln zł w 2022 r.).

3. Podstawa prawna i okres realizacji Programu

Program będzie realizowany w latach 2024–2026. Przyjmowany jest on zgodnie z art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), zwanej dalej „ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, w drodze zarządzenia, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy.

4. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu jest poprawa warunków życia obywateli i szerzej – rodzin, w tym w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój współpracy MRiPS z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie planowania i realizacji polityk publicznych znajdujących się w kompetencjach Ministra.

Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) opracowywanie systemowych rozwiązań w obszarze wspierania rodziny, pracy i zabezpieczenia społecznego, z uwzględnieniem udziału organizacji pozarządowych w procesie ich wdrażania;
- 2) zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w obszarze rodziny, pracy i zabezpieczenia społecznego;
- 3) rozwijanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej w reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczeniu usług społecznych.

5. Zasady i formy współpracy

Współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie będzie odbywać się na zasadach: pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności:

- **Zasada pomocniczości** – problemy powinny być rozwiązywane na możliwie najniższym, odpowiednim szczeblu społecznym. Zasada ta jest jednocześnie gwarancją partycypacji społecznej w procesie decydowania i współzarządzania.
- **Zasada suwerenności stron** – administracja publiczna respektuje niezależność i odrębność wspólnot obywateli i organizacji społecznych, uznając ich prawo do niezależnego identyfikowania i rozwiązywania problemów społecznych.

⁴ Jest to kwota przekazana organizacjom pozarządowym lub przeznaczona na działania wspierające organizacje w ramach realizacji PO WER. W sprawozdaniu z realizacji Programu za rok 2022 podano globalną kwotę, która nie uwzględnia rozbicia na projekty w ramach PO WER.

- **Zasada partnerstwa** – ścisła współpraca między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizującymi wspólne cele na rzecz społeczeństwa.
- **Zasada efektywności** – środki publiczne powinny być wydawane w sposób racjonalny. Oznacza to świadome i celowe, oszczędne oraz planowe dysponowanie powierzonymi zasobami.
- **Zasada uczciwej konkurencji** – zarówno instytucje reprezentujące administrację publiczną, jak i organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mają równe szanse i takie same prawa w rywalizacji o możliwość wykonania danego zadania publicznego.
- **Zasada jawności** – prawo partnerów wspólnego przedsięwzięcia do pełnej informacji (w tym udostępniania danych).

Ponadto współpraca MRiPS z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie powinna opierać się na zasadzie wzajemności. Oznacza to, iż strona rządowa zobowiązuje się do stosowania ustalonych partnerskich reguł współdziałania. Jednocześnie oczekuje się, że podmioty trzeciego sektora zapewnią wysokie standardy jakości prowadzonych działań, racjonalne wykorzystanie powierzonych funduszy, dywersyfikację źródeł finansowania, rzetelność przedstawianych danych i faktów, przewidywalność i konsekwencje w działaniach, koordynację działań oraz gotowość do otwartego i rzeczowego opiniowania działań ze strony administracji publicznej.

Współpracując z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi

w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, MRiPS stosować będzie następujące formy współpracy:

⇒ **Współpraca niefinansowa** administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przy tworzeniu polityk publicznych:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji w oparciu o pracę grup fokusowych, uwzględniając udział obywateli lub bezpośrednich beneficjentów;
- konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z ciałami opiniotwórczymi, z uwzględnieniem wiedzy i informacji pochodzących od obywateli oraz biorąc pod uwagę interesy obywateli;
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

⇒ **Współpraca finansowa** administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie realizacji zadań publicznych, które zlecane są w następujących formach:

- powierzania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Informacje na temat Programu zamieszczane będą na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/rodzina>. Jednocześnie Resort prowadzić będzie aktywnie politykę informacyjną

poprzez m.in. media społecznościowe (m.in. Facebook, Twitter) oraz strony internetowe poszczególnych departamentów. Tego typu narzędzia pozwolą w skuteczny sposób poinformować wszystkich zainteresowanych o planowanych i prowadzonych przez MRiPS działaniach.

6. Zakres przedmiotowy

Program ma wspierać i ułatwiać współpracę Resortu z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie wynikającym z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 416). Zgodnie z jego przepisami Minister kieruje działem rodzina, zabezpieczenie społeczne oraz praca.

Dział sprawy rodziny obejmuje sprawy: uwarunkowań demograficznych w kraju; opieki nad dzieckiem do lat 3; ochrony i wspierania rodziny z dziećmi na utrzymaniu, w szczególności rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej; rozwoju systemu pieczy zastępczej nad dzieckiem; koordynowania i organizowania współpracy organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych i instytucji w zakresie realizacji praw rodziny i dziecka; współpracy międzynarodowej dotyczącej realizacji i ochrony praw rodziny i dziecka.

Dział zabezpieczenie społeczne obejmuje sprawy: ubezpieczeń społecznych i zaopatrzenia społecznego; funduszy emerytalnych; pomocy społecznej i świadczeń dla osób i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej; przeciwdziałania patologiom; rządowych programów w zakresie pomocy społecznej, w szczególności dla osób i gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, a także dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; świadczeń socjalnych, zatrudnienia, rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, ekonomii społecznej, przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielczości socjalnej; kombatantów i osób represjonowanych; koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, z wyjątkiem rzeczowych świadczeń leczniczych.

Dział praca obejmuje sprawy: zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, stosunków pracy i warunków pracy, wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych, zbiorowych stosunków pracy i sporów zbiorowych, związków zawodowych i organizacji pracodawców.

Współpraca w powyższych obszarach ma kluczowe znaczenie dla realizowanych przez MRiPS polityk publicznych z uwagi na fakt, iż organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego realizują wiele zadań publicznych, pozostających w zakresie polityki rodzinnej, zabezpieczenia społecznego czy pracy.

MRiPS w okresie obowiązywania Programu będzie realizowało działania mające na celu promocję dobrych praktyk sprzyjających rozwojowi rodziny, w szczególności związanych z godzeniem rodzicielstwa i pracy zawodowej czy też programów edukacyjnych z zakresu ekonomii społecznej. Ponadto inicjowane będą działania w zakresie promowania, upowszechniania i propagowania problematyki równego traktowania, w tym prowadzenia działań na rzecz podnoszenia świadomości na temat równego traktowania, dyskryminacji i jej przejawów oraz metod i strategii przeciwdziałania jej występowania.

W ramach trzech działów w MRiPS funkcjonują ciała opiniodawczo-doradcze Ministra m.in. Rada Pomocy Społecznej, Rada ds. Polityki Senioralnej, Rada Zatrudnienia Socjalnego, Rada Rynku Pracy, Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej, Rada Rodziny, Polska Rada Języka Migowego, Krajowa Rada Konsultacyjna do spraw Osób Niepełnosprawnych. Podmiotami współpracującymi z organizacjami pozarządowymi są również jednostki organizacyjne nadzorowane przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej lub mu podległe, m.in.: Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ochotnicze Hufce Pracy, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych czy też Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Organizacje pozarządowe nadal będą mogły występować o patronat honorowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej nad przedsięwzięciami posiadającymi bezpośredni związek z zakresem działania MRiPS. Ponadto organizowane będą konsultacje publiczne i konferencje oraz spotkania eksperckie.

Przeprowadzane będą także badania i analizy niezbędne do realizacji działań merytorycznych MRiPS. Planowane jest również wykorzystanie klauzul społecznych w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych.

Departament Ekonomii Społecznej w MRiPS, w ramach sprawowanego nadzoru nad działalnością fundacji, dla których Minister Rodziny i Polityki Społecznej jest ministrem właściwym, kontynuować będzie prowadzenie na bieżąco aktualizowanego wykazu nadzorowanych fundacji. Corocznie wysyłane są monity-wezwania do złożenia sprawozdania z działalności do tych fundacji, które nie wywiązują się terminowo z tego obowiązku. Ponadto na stronie internetowej Departamentu zamieszczane będą aktualne informacje o obowiązujących przepisach dotyczących działalności fundacji oraz ich zmianach, a w zbiorze FAQ najpowszechniejsze pytania dotyczące sprawozdawczości fundacji oraz odpowiedzi na nie.

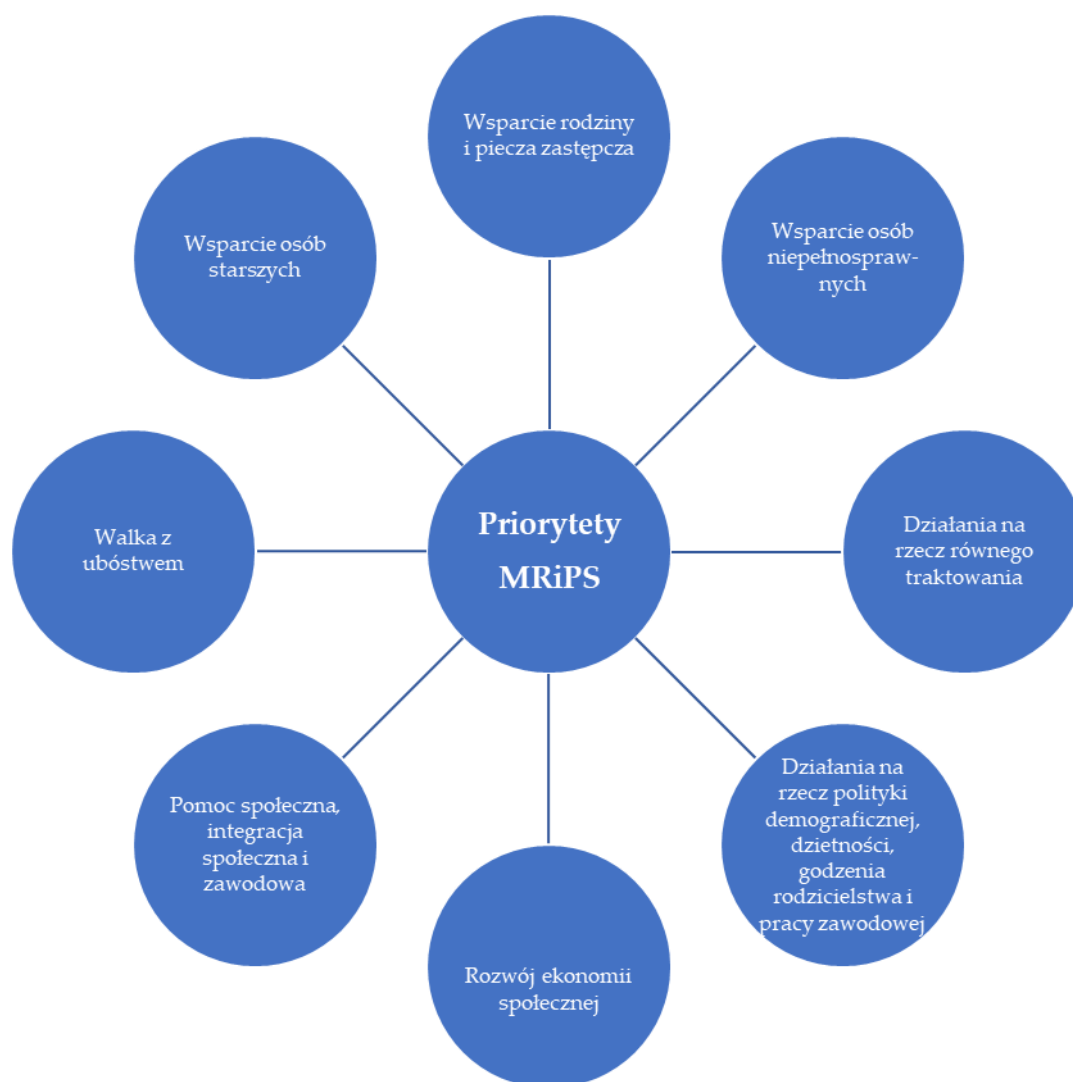
7. Sposób realizacji Programu

Realizacja Programu odbywać się będzie przede wszystkim poprzez:

- ⇒ Wdrażanie programów będących w dyspozycji Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, w tym współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
- ⇒ Dialog i współpracę, w tym w zakresie rozwiązań systemowych lub legislacyjnych z organami opiniotwórczo-doradczymi Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.
- ⇒ Zwiększanie zasięgu obowiązywania Karty Dużej Rodziny.
- ⇒ Prowadzenie konsultacji społecznych w zakresie wypracowywanych rozwiązań, dokumentów programowych i strategicznych.
- ⇒ Wspieranie budowania partnerstw na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez opracowywanie rekomendacji i wytycznych.
- ⇒ Realizację polityki informacyjnej Resortu.
- ⇒ Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie .
- ⇒ Wspieranie promocji i rozwoju wolontariatu.

8. Priorytetowe zadania publiczne

Realizacja Programu, w tym w szczególności zadań priorytetowych, pozwoli osiągnąć założone przez MRiPS cele na najbliższe lata. Współpraca w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pozwoli na efektywne wykorzystanie potencjału partnerów, a także w znaczący sposób wpłynie na sprawną realizację zamierzonych działań. Zaznaczyć należy, że zakres oddziaływania MRiPS jest bardzo szeroki, w związku z czym współdziałanie z partnerami z trzeciego sektora przyczyni się do skuteczniejszej realizacji polityk publicznych. Jednocześnie bliska współpraca pozwoli zarówno organizacjom pozarządowym, jak i Resortowi na wzajemne uczenie się od siebie i korzystanie ze swoich doświadczeń.

9. Programy i działania planowane do realizacji przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w latach 2024–2026⁵

9.1. Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025

Podstawa prawna programu

⇒ Uchwała Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025. Program uwzględnia również kierunki działań wynikające z przyjętego przez Radę Ministrów dokumentu pt. Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność.

⁵ Zakres wskazanych programów i działań może ulec zmianie w okresie realizacji Programu. Zmiany te nie muszą skutkować aktualizacją Programu.

Cel główny

⇒ Głównym celem Programu jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego. W ramach celu głównego Programu zawarty jest 7 celów szczegółowych:

- zwiększenie udziału osób starszych w aktywnych formach spędzania czasu wolnego;
- wspieranie niesamodzielnych osób starszych i ich otoczenia w miejscu zamieszkania;
- rozwijanie wolontariatu w środowisku lokalnym;
- zwiększenie zaangażowania osób starszych w obszarze rynku pracy;
- wzmocnienie samoorganizacji środowiska osób starszych;
- zwiększanie umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze;
- wzmocnianie trwałych relacji międzypokoleniowych, kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych oraz zwiększanie bezpieczeństwa seniorów.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, planujące podjęcie działalności na rzecz osób starszych.

9.2. Program Rozwoju Instytucji Opieki nad Dziećmi do lat 3 „MALUCH+” na lata 2022–2029

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Głównym celem programu jest wzrost dostępności miejsc opieki, utworzenie i dofinansowanie do funkcjonowania 102 577 miejsc opieki. Celem szczegółowym programu jest stworzenie w skali kraju, zwłaszcza na terenach gmin, gdzie nie funkcjonują żadne instytucje opieki, wysokiej jakości, dostępnej terytorialnie i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami i wymagających szczególnej opieki.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mogą aplikować o środki w konkursie obok j.s.t., innych osób prawnych oraz osób fizycznych albo współpracować z beneficjentem w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

9.3. Program Asystent Rodziny

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923) przy uwzględnieniu zasad określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Celem Programu jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji obowiązku ustawowego, jakim jest zatrudnianie asystentów rodziny i realizacja ich zadań, w tym wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Program ma formułę konkursową i kierowany jest do gmin.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ W Programie mogą pośrednio uczestniczyć organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które realizują zadanie pracy z rodziną na zlecenie samorządu. W ramach Programu gminy mogą uzyskać dofinansowanie wynagrodzeń oraz dodatków do wynagrodzeń asystentów. Wybór formuły Konkursu zależy od przyjętych w danym roku szczegółowych założeń.

9.4. Karta Dużej Rodziny

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2023 r. poz. 2424).

Cel główny

⇒ Głównym celem Programu jest wspieranie rodzin wielodzietnych. Wspieranie rodzin wielodzietnych. Rozwój inicjatywy poprzez wzrost liczby podmiotów udzielających zniżek dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O dofinansowanie projektów w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe wymienione w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, m.in. stowarzyszenia, związki stowarzyszeń, fundacje posiadające osobowość prawną oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy. Organizacje pozarządowe mogą być partnerem w projektach realizowanych w ramach planowanych konkursów.

9.5. Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Głównym celem Programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności. W ramach celu głównego zawarte są cele szczegółowe:

- zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych;
- prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych;
- wspieranie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów;
- inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O dofinansowanie realizacji zadania publicznego w ramach Programu mogą ubiegać się podmioty świadczące usługi dla osób bezdomnych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, czyli organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 tej ustawy, prowadzące działalność statutową w zakresie pomocy społecznej.

9.6. Program „Od zależności ku samodzielności”

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- ⇒ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Cel główny

⇒ Celem głównym Programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, nie są w stanie samodzielnie pokonać.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mogą brać udział w konkursie.

9.7. „Rządowy Program Wsparcia Rodzinnych Form Pieczy Zastępczej”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, z późn. zm.), przy uwzględnieniu zasad określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Cel główny

⇒ Celem Programu jest wsparcie jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego poprzez dofinansowanie kosztów wynagrodzeń przysługujących rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ W Programie mogą pośrednio uczestniczyć organizacje pozarządowe, którym jednostka samorządu terytorialnego zleci realizację zadania publicznego.

9.8. Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową na lata 2021–2027

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- ⇒ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wypłat w ramach Programu dotyczącego zwalczania deprivacji materialnej (Dz. U. poz. 743).

- ⇒ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2023 r. poz. 1259, z późn. zm.).
- ⇒ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079) w zakresie określonym na podstawie działu IIIB ustawy o pomocy społecznej.
- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 21, z późn. zm.).
- ⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159).
- ⇒ Decyzja Wykonawcza Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2022 r. zatwierdzająca program „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” w Polsce (CCI 2021PL05SFPR002).

Cel główny

- ⇒ Przeciwdziałanie deprivacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne. Program opiera się na realizacji następujących, wzajemnie uzupełniających się operacji:
 - zakup artykułów żywnościowych w procedurze zamówień publicznych, dostarczanych do magazynów organizacji partnerskich z przeznaczeniem do dalszej dystrybucji wśród osób najbardziej potrzebujących;
 - dystrybucja artykułów spożywczych wśród osób najbardziej potrzebujących wraz z realizacją działań w ramach tzw. środków towarzyszących wspierających włączenie społeczne odbiorców pomocy żywnościowej;
 - dystrybucja żywności pochodzącej z darowizn, uzupełniających pomoc udostępnianą odbiorcom końcowym w ramach Programu.

Udział organizacji pozarządowych

- ⇒ O dofinansowanie projektów w ramach konkursu naboru ubiegać się organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które spełniają kryteria określone w Programie „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027”. Program nie przewiduje realizacji projektów w partnerstwie.

9.9. Program „Przedsiębiorstwo społeczne+” na lata 2023–2025

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa o ekonomii społecznej.

Cel główny

- ⇒ Rozwijanie przedsiębiorczości społecznej przez zapewnienie przedsiębiorstwom społecznym (PS) dostępu do wsparcia finansowego ułatwiającego tworzenie miejsc pracy oraz reintegrację społeczną

i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wzmocnienie zdolności do świadczenia usług społecznych. W ramach programu finansowane są działania wspierające:

- rozwój ekonomii społecznej,
- wzmacnianie potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw społecznych,
- reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będących pracownikami przedsiębiorstw społecznych.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O wsparcie w ramach projektu mogą ubiegać się podmioty ekonomii społecznej (PES), w tym organizacje pozarządowe, posiadające status Przedsiębiorstwa Społecznego (PS), o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, tj. PES, które uzyskały od Wojewody właściwego ze względu na siedzibę podmiotu decyzję o nadaniu statusu PS.

9.10. Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2023 r. poz. 970).

Cel główny

⇒ Zakres działań przewidzianych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030 obejmuje w szczególności:

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- przeciwdziałanie naruszeniom zasady równego traktowania;
- współpracę z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania.

Ogólnym celem polityki równego traktowania jest wyeliminowanie w stopniu jak najwyższym dyskryminacji z życia społecznego w Polsce. Oznacza to konieczność oddziaływania na tworzenie i stosowanie prawa, ład instytucjonalny oraz zachowania społeczne tak, aby nie była naruszana zasada równego traktowania określona w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz obowiązujących aktach prawa krajowego i międzynarodowego. Polityka równego traktowania ma charakter horyzontalny i ze swojej natury dotyczy wielu obszarów sektorowych polityk publicznych realizowanych w obszarach przypisanych poszczególnym działom administracji rządowej.

Polityka państwa na rzecz równego traktowania wymaga kompleksowego, ponadsektorowego podejścia, przełamującego dotychczasowe schematy. Konieczne jest ustanowienie całościowych ram polityki krajowej na rzecz równego traktowania. Taką właśnie rolę ma pełnić drugi Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Zasada równego traktowania ma charakter horyzontalny, w związku z tym program jest realizowany przez wszystkie ministerstwa zgodnie z ich kompetencjami, oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionym i w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, partnerami społecznymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego.

9.11. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 10 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.).

Cel główny

⇒ Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Cele szczegółowe:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych;
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych, dlatego realizatorami Programu są m.in.: organy administracji rządowej, przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, a także Prokuratura oraz sądy powszechne, jednostki samorządu terytorialnego, przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych.

W przypadku większości działań finansowanych z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wsparcie kierowane jest do organów samorządowych, niemniej jednak jednostki samorządu terytorialnego na zasadach wynikających z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mogą zlecić realizację tych zadań organizacjom sektora pozarządowego. Tak jest np. w przypadku prowadzenia niektórych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy

w rodzinie, których utrzymanie finansowane jest ze środków budżetu państwa.

9.12. Program „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” na lata 2022–2025

Cel główny

⇒ Głównym celem Programu jest umożliwienie podmiotom ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwom społecznym i podmiotom zatrudnienia socjalnego, budowania odporności na zmiany zachodzące na rynku oraz zapewnienie instrumentów wsparcia pozwalających na rozwój ich działalności.

Wsparcie można uzyskać na przedsięwzięcia mieszczące się w trzech obszarach :

- Obszar 1 – reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w przedsiębiorstwach społecznych i podmiotach zatrudnienia socjalnego.

- Obszar 2 – budowanie potencjału przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej do realizacji zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych.
- Obszar 3 – wzmocnienie odporności i rozwój przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Program adresowany jest do podmiotów ekonomii społecznej, w tym do organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ramach naborów wniosków ogłaszanych na podstawie programu o środki będą mogły wnioskować podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe.

9.13. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. Ekonomia Solidarności Społecznej

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Cel główny

⇒ Do 2023 r. podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych. Cele szczegółowe:

- wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej
- z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych;
- zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej na rynku;
- upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe jako podmioty ekonomii społecznej są jednymi z głównych adresatów działań przewidzianych z Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES). Działania wskazane w KPRES finansowane są z różnych źródeł, np. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej), ale także z Regionalnych Programów Operacyjnych czy ze środków krajowych.

KPRES jest programem rozwoju obejmującym w sposób całościowy działania podejmowane w celu wspierania rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Jednocześnie KPRES nie jest samodzielną podstawą do ogłaszania naborów czy też otwartych konkursów ofert, z których korzystać mogą podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Zdecydowana większość działań zaplanowanych w ramach KPRES realizowana będzie na rzecz podmiotów organizacji pozarządowych stanowiących większość podmiotów ekonomii społecznej.

9.14. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz uchwała nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250, z późn. zm.)

Cel główny

⇒ Umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin.

⇒

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Zgodnie z Programem „Za życiem” podmiotami realizującymi działanie 6.1. są organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Z kolei w przypadku działania 3.1. podmiotami uprawnionymi do złożenia oferty w ramach konkursu na realizację programów w zakresie wsparcia wytechnieniowego są m.in. podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2, oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Program „Za życiem” realizowany jest od 1 stycznia 2017 r. W 2021 r. przeprowadzono pierwszy przegląd Programu „Za życiem”, zgodnie z postanowieniami § 3 ust. 2 uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Przegląd był okazją do przeprowadzenia pogłębionej analizy działań w ramach ww. Programu na podstawie dotychczasowych doświadczeń wynikających z ich realizacji. Rezultatem przeglądu są zmiany w Programie, polegające na m.in. jego aktualizacji (w tym celów, diagnozy, zasobów instytucjonalnych, poszczególnych działań, harmonogramu, sposobu wykonywania zadań w ramach Programu), uchyleniu części działań, które nie były realizowane lub ich realizacja nie nastąpiła zgodnie z pierwotnie założoną koncepcją, oraz dodaniu 4 nowych działań. Zmiana polegała również na opracowaniu planu finansowego na lata 2022–2026, w którym zaplanowano co najmniej 5,95 mld zł na realizację działań Programu (kwota na lata 2017–2021 wynosiła około 3,1 mld zł). Zmieniony Program „Za życiem” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 27 grudnia 2021 r. uchwałą nr 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Uchwała weszła w życie 22 stycznia 2022 r. z mocą od dnia 1 stycznia 2022 r.

9.15. Otwarty konkurs ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Cel główny

⇒ Upowszechnienie informacji, kompetencji i wytworzonych w jego ramach narzędzi, ukierunkowanych na dobro wszystkich rodzin, niezależnie od ich statusu społecznego i materialnego, a także kształtujących i promujących pozytywny wizerunek małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodziny, macierzyństwa, ojcostwa i rodzicielstwa, wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny oraz wzmocnienie rodziny w środowisku lokalnym,

poprzez wspieranie programów i aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodziny, macierzyństwa, ojcostwa i rodzicielstwa.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, m.in. stowarzyszenia (w tym stowarzyszenia zwykłe) oraz jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające osobowość prawną, związki stowarzyszeń, fundacje, kółka rolnicze; podmioty określone w art. 3 ust. 3 pkt 1 UoDPPioW, tj. osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; podmioty określone w art. 3 ust. 3 pkt 3 UoDPPioW, tj. spółdzielnie socjalne.

9.16. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027 (FERS)

Podstawa prawna programu

⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.).

⇒ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 21, z późn. zm.).

Priorytety Programu

- ⇒ Umiejętności
- ⇒ Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym
- ⇒ Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami
- ⇒ Spójność społeczna i zdrowie
- ⇒ Innowacje społeczne (Innowacyjne działania społeczne)
- ⇒ Pomoc techniczna

Udział organizacji pozarządowych

⇒ Kwestia ta zostanie przesadzona na etapie prac nad szczegółowymi założeniami każdego z planowanych konkursów.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej jest jedną z dziewięciu Instytucji Pośredniczących w ramach FERS. W treści programu nie wskazano podziału kwoty ogółem na lata, rozbicie w tym układzie dotyczy wyłącznie wkładu EFS+. Określono numery działań oraz typy projektów, w ramach których w latach 2024-2026 planowane są konkursy:

- Działanie 01.02 Rozwój publicznych służb zatrudnienia
- Działanie 02.02 Wsparcie systemu opieki nad dziećmi do lat 3
- Działanie 03.04 Nowe rozwiązania na rzecz osób z niepełnosprawnościami

- Działanie 04.10 Wspieranie procesów zarządzania migracjami zarobkowymi
- Działanie 04.11 Rozwój systemu obsługi cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia
- Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

Poza konkursami planowane jest sukcesywne uruchamianie projektów wybieranych w sposób niekonkurencyjny, które nie zostały uwzględnione w tej części formularza Programu współpracy z NGO ze względu na niewpisujący się zakres podmiotowy tych działań.

W ramach programu zaplanowano m.in. kompleksowe wsparcie dla działań koordynacyjnych realizowanych na poziomie krajowym. Obejmować ono będzie: współpracę z wojewodami, doskonalenie systemu akredytacji, rozwijanie systemu monitorowania sektora ekonomii społecznej, w szczególności w oparciu o badania realizowane przez GUS, a także wypracowywanie nowych rozwiązań i umożliwienie regionalnym koordynatorom realizacji wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

W FERS wspierana będzie również koordynacja na poziomie regionalnym. O finansowanie będą mogły ubiegać się regionalne ośrodki polityki społecznej, których działania obejmować będą m.in. diagnozowanie, monitorowanie, planowaniem regionalnej polityki w zakresie usług społecznych, wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, pomocy i integracji społecznej oraz ekonomii społecznej. Spośród działań dotyczących ekonomii społecznej istotne znaczenie będzie miało zapewnienie współpracy z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej, wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz upowszechnianie ekonomii społecznej.

Istotną interwencją zaplanowaną w FERS będzie tzw. premia społeczna - wsparcie skierowane do lokalnych jednostek samorządu terytorialnego, dzięki któremu będą one mogły pokryć część kosztów realizacji usług społecznych, o ile zlecą ich realizację podmiotom ekonomii społecznej.

Inne działania dotyczące ekonomii społecznej obejmować będą wsparcie w zakresie: tworzenia sieci, w tym budowanie partnerstw biznesowych, klastrów i francyz, samoorganizacji przedsiębiorstw społecznych, rozwijania kompetencji kadry zarządzającej w przedsiębiorstwach społecznych i doradztwa dla regionów.

W ramach FERS zapewniono działania, których celem będzie zapewnienie dostępu dla podmiotów ekonomii społecznej do dopasowanej do ich potrzeb oferty instrumentów zwrotnych. Za dystrybucję tych środków odpowiedzialny będzie Bank Gospodarstwa Krajowego.

W ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027 (FERS) na ekonomię społeczną zaplanowano 391 mln zł. Środki te będą zagospodarowane do 2029 r. W ramach FERS na ekonomię społeczną przewidziano następujące działania:

- EStakada – synchronizacja ekonomii społecznej na poziomie kraju (alokacja 12,3 mln zł);
- Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej (alokacja 23,7 mln zł);
 - Doradztwo i rzecznictwo regionalnych instytucji publicznych zajmujących się realizacją polityk na rzecz ekonomii społecznej (alokacja 10 mln zł);
- Premia społeczna (alokacja 300 mln zł);
- Akademia Menadżera Przedsiębiorstwa Społecznego (alokacja 20 mln zł);
- Sieciowanie, tj. sieci biznesowe, konsorcja spółdzielcze, franczyzy, klastry (alokacja 15 mln zł);
- Wsparcie samoorganizacji PES (alokacja 20 mln zł).

Projekty z zakresu ekonomii społecznej do realizacji przez DES

EStakada – synchronizacja ekonomii społecznej na poziomie kraju

Źródło finansowania⁶

⁶Wartość projektu do realizacji w latach 2024-2026 – 6 mln zł.

Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego, Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027.

Cel główny

Celem głównym projektu jest zapewnienie funkcjonowania sprawnych mechanizmów (m.in. ustawowych) kreowania i wdrażania polityk publicznych w obszarze ekonomii społecznej (ES) na poziomie kraju. Cel będzie realizowany m.in. poprzez zwiększenie zasobów informacji i pogłębienie diagnozy w zakresie funkcjonowania sektora ES, zapewnienie udziału interesariuszy w procesie zarządzania ekonomią społeczną, wsparcie wdrażania przepisów ustawy o ES oraz przygotowywanie nowych rozwiązań.

Udział organizacji pozarządowych

Główne zadania przewidziane w projekcie obejmują komponent monitoringowy, m.in. monitorowanie ustawy o ES, kompleksowe badanie dotyczące udziału podmiotów ekonomii społecznej (PES), w tym przedsiębiorstw społecznych (PS) w realizacji usług społecznych, badanie społecznej wartości dodanej generowanej przez sektor ekonomii społecznej, analizy z badań monitorujących sektor ES, uwzględniające podsumowanie kondycji sektora, opracowanie rachunku satelitarnego gospodarki społecznej dla Polski za 2022 r., badania satysfakcji PS oraz aktualizację narzędzia informatycznego do prezentacji danych.

Działania w sposób pośredni przełożą się na poprawę sytuacji podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, poprzez usprawnienie mechanizmów koordynacji polityk publicznych i ich uspołnienie na terenie kraju, m.in. w zakresie kształtu systemu wsparcia ekonomii społecznej.

Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej

Źródło finansowania⁷

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027 (FERS).

Cel główny

Celem głównym projektu będzie zapewnienie efektywnego systemu wsparcia w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej w obszarze dotyczącym przyznawania statusu PS, nadzoru nad tymi podmiotami oraz udzielania akredytacji Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Udział organizacji pozarządowych

Realizacja ww. projektu w partnerstwie z urzędami wojewódzkimi pozwoli wzmocnić wykonywanie przez nie nowych zadań wynikających z przyjętej ustawy o ekonomii społecznej. Taki sposób realizacji projektu zapewni spójność i efektywność działań na poziomie wojewódzkim w stosunku do podmiotów wnioskujących o przyznanie statusu przedsiębiorstwa społecznego.

9.17. Program na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023–2025

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241).

Cel główny

⇒ Wzmacnianie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie poprzez rozwijanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego. Cele szczegółowe:

⁷Wartość projektu do realizacji w latach 2024-2026 – 10,8 mln zł.

- dostosowania oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych;
- zwiększanie szans na zatrudnienie osób korzystających ze wsparcia PZS;
- profesjonalizacja PZS przez umożliwianie współpracy i wymiany doświadczeń tych podmiotów oraz wspieranie rozwoju zawodowego ich pracowników.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ dofinansowanie projektów w ramach konkursu mogą ubiegać się jednostki organizacyjne prowadzące podmioty zatrudnienia socjalnego, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, a we wskazanych priorytetach również (samodzielnie lub w ramach oferty wspólnej) organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

9.18. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami”

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 647, z późn. zm.).
- ⇒ Program realizowany ze środków Funduszu Solidarnościowego, o którym mowa w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

Cel główny

- ⇒ Wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, których adresatami są:
 - dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
 - osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie: o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, z późn. zm.).

Udział organizacji pozarządowych

⇒ o dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – posiadające statutowe postanowienie o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz tych osób przez okres co najmniej 3 lat przed dniem złożenia oferty, które samodzielnie będą realizować Program.

9.19. Program „Opieka wytechnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”

Podstawa prawna programu

- ⇒ Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

⇒ Program realizowany ze środków Funduszu Solidarnościowego, o którym mowa w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

Cel główny

⇒ Program adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, które wymagają usługi opieki wytchnieniowej. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ O dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – posiadające statutowe postanowienie o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz prowadzące działalność na rzecz tych osób przez okres co najmniej 3 lat przed dniem złożenia oferty, które samodzielnie będą realizować Program.

9.20. Program „Ojcostwo – Przygoda życia”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Cel główny

⇒ Program „Ojcostwo – Przygoda życia” to jeden z elementów długofalowej polityki prorodzinnej mającej na celu promocję i upowszechnianie kultury prorodzinnej w tym wzmacnianie więzi rodzinnych, budowanie pozytywnego wizerunku ojca, promowanie zaangażowanego ojcostwa i aktywnego spędzania czasu ojców z rodzinami. Program będzie oddziaływać na:

- wsparcie trwałości rodzin;
- popularyzację kultury sprzyjającej rodzinie;
- wzmocnienie współpracy z III sektorem i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny;
- zwiększenie kapitału społecznego, w tym wzmacnianie więzi rodzinnych.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ dofinansowanie oferty w ramach konkursu mogą ubiegać się organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Konkursy ogłaszane będą przez urzędy wojewódzkie.

9.21. Program „Kampania społeczna promująca rodzicielstwo zastępcze”

Podstawa prawna programu

⇒ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Cel główny

Celem głównym programu jest rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez:

- wzrost wiedzy i zmiana myślenia społeczeństwa na temat rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym: zmiana postaw społecznych wobec rodzicielstwa zastępczego oraz rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia w prowadzeniu rodziny zastępczej;
- zmiana w przedstawianiu i postrzeganiu rodzin zastępczych, w szczególności poprawa wizerunku rodzin zastępczych, promocja rodziny zastępczej jako przedsięwzięcia szlachetnego, niepozbawionego trudności, lecz satysfakcjonującego oraz ukazanie ważnej roli rodziców zastępczych w życiu dziecka;
- wzrost motywacji do podjęcia działań zmierzających do tworzenia rodzin zastępczych.

Program zakłada realizację ogólnopolskiej kampanii społecznej, której głównym celem będzie promowanie rodzicielstwa zastępczego jako formy rodzicielstwa alternatywnego, a w konsekwencji pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych i kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Udział organizacji pozarządowych

⇒ dofinansowanie w ramach konkursu ubiegać mogą się organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1a ustawy.

10. Ciała opiniodawczo-doradcze i pomocnicze oraz zespoły Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Funkcjonowanie ciał opiniodawczo-doradczych i organów pomocniczych oraz zespołów Ministra stanowi wartość dodaną w procesie tworzenia, realizacji i monitorowania polityk publicznych. Pozwala na optymalizowanie procesu decyzyjnego i umożliwia włączenie w ten proces wszystkich zainteresowanych stron. Z punktu widzenia MRiPS istotne jest konsultowanie proponowanych rozwiązań z osobami zasiadającymi w tych ciałach, teoretykami i praktykami, reprezentującymi administrację rządową, samorządową, sektor ekonomii społecznej, przedstawicielami środowisk naukowych, partnerów społecznych, instytucji finansowych, którzy posiadają wysokie kompetencje, niezbędne w procesie tworzenia dokumentów charakteryzujących się najwyższą jakością. Opracowane w ten sposób dokumenty tworzone są w procesie partycypacyjnym. Dzięki temu są one bardziej wiarygodne w odbiorze społecznym i cieszą się niewątpliwie większą akceptacją społeczną.

10.1. Rada do spraw Polityki Senioralnej

Podstawa prawna

⇒ Zarządzenie nr 9 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Senioralnej (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 9).

Zakres działalności

- ⇒ opracowywanie kierunków działań adresowanych na rzecz osób starszych w Polsce;
- ⇒ inicjowanie, wspieranie i promowanie rozwiązań z zakresu polityki społecznej na rzecz osób starszych;
- ⇒ przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych;
- ⇒ monitorowanie działań realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach programów rządowych skierowanych do seniorów.

Udział organizacji pozarządowych

Rada do spraw Polityki Senioralnej składa się z 31 członków, w tym 13 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.2. Rada Rodziny

Podstawa prawna

⇒ Zarządzenie nr 37 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawie powołania Rady Rodziny (Dz. Urz. Min. Rodz. Prac. i Pol. Społ. poz. 43, z późn. zm.).

Zakres działalności

⇒ inicjowanie i wspieranie działań na rzecz promowania kultury prorodzinnej oraz promocja tradycyjnej rodziny;

⇒ opracowywanie kierunków działań, których celem jest poprawa sytuacji demograficznej w Polsce;

⇒ przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie polityki demograficznej w Polsce;

⇒ opracowanie Regulaminu prac Rady.

Udział organizacji pozarządowych

Rady Rodziny składa się z 29 członków, w tym 6 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.3. Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Podstawa prawna

⇒ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⇒ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2016 r. w sprawie Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. poz. 1783).

Zakres działalności

⇒ przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych propozycji przedsięwzięć zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych, propozycji rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających z niepełnosprawności, opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Pełnomocnika. Sygnalizowanie odpowiednim organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych.

Udział organizacji pozarządowych

Krajowa Rada Konsultacyjna do spraw Osób Niepełnosprawnych składa się z 39 członków, w tym 20 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.4. Polska Rada Języka Migowego

Podstawa prawna

⇒ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20).

⇒ Zarządzenie nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz. Urz. Min. Prac. i Pol. Społ. poz. 4).

Zakres działalności

⇒ ustalanie rekomendacji w celu prawidłowego stosowania komunikacji migowej;

- ⇒ upowszechnianie i promowanie wiedzy o języku migowym poprzez wspieranie inicjatyw promujących rozwiązania na rzecz osób uprawnionych i upowszechniających rozwiązania wspierające komunikowanie się;
- ⇒ sporządzanie opinii o funkcjonowaniu przepisów ustawy, opiniowanie projektów dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym funkcjonowania osób uprawnionych;
- ⇒ wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie osób uprawnionych, w tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOBN.

Udział organizacji pozarządowych

Polska Rada Języka Migowego składa się z 17 członków, w tym 10 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.5. Rada Zatrudnienia Socjalnego

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
- ⇒ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie Rady Zatrudnienia Socjalnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 337).

Zakres działalności

- ⇒ opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie zatrudnienia socjalnego;
- ⇒ przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów zatrudnienia socjalnego;
- ⇒ przedstawianie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego okresowych informacji o swojej działalności;
- ⇒ przyjmowanie i opiniowanie dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w zakresie zatrudnienia socjalnego.

Udział organizacji pozarządowych

Rada Zatrudnienia Socjalnego składa się z 29 członków, w tym 10 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.6. Rada Pomocy Społecznej

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zakres działalności

- ⇒ opiniowanie projektów aktów prawnych oraz inicjowanie zmian przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej;
- ⇒ przygotowywanie ekspertyz dotyczących wybranych obszarów pomocy społecznej;
- ⇒ przedstawianie ministrowi okresowych informacji o swojej działalności;
- ⇒ przyjmowanie i opiniowanie dla ministra wniosków o nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy społecznej.

Udział organizacji pozarządowych

Rada Pomocy Społecznej składa się z 20 członków, w tym 8 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.7. Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.
- ⇒ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 października 2022 r. w sprawie Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (Dz. U. poz. 2216).

Zakres działalności

- ⇒ przedstawianie opinii o programie rozwoju na rzecz ekonomii społecznej oraz projektach aktów prawnych i innych dokumentach związanych z funkcjonowaniem podmiotów ekonomii społecznej, a także funkcjonowaniu ustawy;
- ⇒ opracowywanie propozycji działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej o charakterze innowacyjnym;
- ⇒ udział w koordynacji działań w zakresie rozwoju ekonomii społecznej na poziomie krajowym.

Udział organizacji pozarządowych

Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej składa się z 40 członków, w tym 23 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

10.8. Rada Rynku Pracy

Podstawa prawna

- ⇒ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, z późn. zm.).

Zakres działalności

- ⇒ inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich;
- ⇒ opiniowanie projektu Krajowego Planu Działań oraz okresowych sprawozdań z jego realizacji;
- ⇒ opiniowanie przedłożonych przez ministra właściwego do spraw pracy priorytetów, wzoru podziału środków KFS i planu ich wydatkowania;
- ⇒ ustalanie w układzie branżowym i regionalnym dodatkowych priorytetów wydatkowania środków z rezerwy KFS oraz decydowanie o przeznaczeniu tych środków zgodnie z przyjętymi priorytetami;
- ⇒ opiniowanie rocznych sprawozdań z działalności Funduszu Pracy, a także ocena racjonalności gospodarki środkami tego funduszu;
- ⇒ realizacja zadań określonych w przepisach o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy;
- ⇒ opiniowanie projektów ustaw dotyczących promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

10.9. Zespół do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych

Podstawa prawna

- ⇒ Zarządzenie nr 23 Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 sierpnia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. Urz. Min. Rodz., Prac. i Pol. Społ. poz. 25, z późn. zm.).
- ⇒ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.).

Zakres działalności

- ⇒ wymiana informacji w sprawie działań związanych z wdrażaniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;
- ⇒ wymiana informacji na temat planowanych zmian rozwiązań prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych lub mogących mieć wpływ na ich sytuację;
- ⇒ współdziałanie w sprawie przygotowania sprawozdań Rady Ministrów, o których mowa w art. 35 Konwencji, dotyczących realizacji wynikających z niej zobowiązań.

Udział organizacji pozarządowych

W skład Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych nie wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych. Przewodniczący Zespołu może zapraszać do udziału w posiedzeniach Zespołu – zwłaszcza w charakterze ekspertów – inne osoby niż członkowie Zespołu, w szczególności reprezentujące m.in. organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

10.10. Zespół do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin

Podstawa prawna

- ⇒ Zarządzenie nr 89 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin (M.P. poz. 850).

Zakres działalności

- ⇒ opracowywanie analizy aktualnej sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji, kultury, zatrudnienia oraz świadczeń zdrowotnych;
- ⇒ opracowywanie kompleksowych rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin z uwzględnieniem postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r.;
- ⇒ opracowywanie propozycji rozwiązań legislacyjnych i systemowych mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.

Udział organizacji pozarządowych

W skład Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin nie wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych. Przewodniczący może zapraszać do udziału w pracach Zespołu, z głosem doradczym, osoby niebędące członkami Zespołu, w szczególności ekspertów, w tym przedstawicieli organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką dotyczącą osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin oraz innych podmiotów, właściwych w sprawach będących przedmiotem prac Zespołu.

10.11. Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Podstawa prawna

⇒ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zakres działalności

- ⇒ inicjowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
 - ⇒ monitorowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
 - ⇒ wyrażanie opinii w sprawach stosowania ustawy oraz inicjowanie zmian przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
 - ⇒ wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
 - ⇒ wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz w sprawach zlecenia tych zadań;
- ⇒ opracowanie standardów pomocy ofiarom przemocy domowej i pracy z osobami stosującymi przemoc domową;
- ⇒ tworzenie, we współpracy z podmiotami wymienionymi w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mechanizmów informowania o standardach udzielania pomocy ofiarom przemocy domowej i pracy z osobami stosującymi przemoc domową;
- ⇒ upowszechnianie wyników monitoringu działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- ⇒ opiniowanie projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej opracowanych na podstawie programów osłonowych, które finansuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Udział organizacji pozarządowych

W skład Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi 22 członków, w tym 10 przedstawicieli organizacji pozarządowych.⁸

10.12. Zespół Doradczy do spraw Wdrażania Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027

Podstawa prawna

⇒ Zarządzenie nr 45 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczego do spraw Wdrażania Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 (Dz. Urz. Min. Rodz. i Pol. Społ. poz. 46).

Zakres działalności

- ⇒ okresowe monitorowanie postępu w zakresie realizacji FEPŻ;
- ⇒ analizowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji FEPŻ i ich opiniowanie;
- ⇒ opiniowanie projektów szczegółowych wytycznych Instytucji Zarządzającej obowiązujących w FEPŻ oraz ich zmian;

⁸ Po wejściu w życie zmian do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych zwiększy się do 12 przedstawicieli.

- ⇒ przedkładanie propozycji zmian oraz opiniowanie zmian w FEPŻ zaproponowanych przez Instytucję Zarządzającą;
- ⇒ monitorowanie realizacji zasady komplementarności FEPŻ z innymi programami finansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Udział organizacji pozarządowych

W skład Zespołu Doradczego do spraw Wdrażania Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 wchodzi około 30 członków w tym 10 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

11. Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowane współpracujące z organizacjami pozarządowymi.

Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej lub przez niego nadzorowane również prowadzą współpracę z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jednostkami, które w największym zakresie współpracują z organizacjami pozarządowymi są:

11.1. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Urząd podlegający ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego. Jego podstawowymi działaniami są zapewnianie kombatantom, działaczom antykomunistycznej opozycji i osobom represjonowanym należnego szacunku i honoru oraz pomocy i szczególnej opieki, przyznawanie uprawnień ustawowych oraz upowszechnianie tradycji walk o suwerenność i niepodległość Polski. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych utrzymuje różnego charakteru i cechujące się zróżnicowaną intensywnością kontakty z ponad dwustoma organizacjami pozarządowymi z kraju i zagranicy. Są to przede wszystkim stowarzyszenia zrzeszające weteranów walk o niepodległość i ofiary represji reżimów totalitarnych, a zatem organizacje, których członkami są głównie osoby w podeszłym wieku.

Współpraca Urzędu z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi

w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie odbywa się m.in. poprzez ogłaszanie otwartych konkursów ofert na powierzenie lub wsparcie wykonywania zadania publicznego w zakresie podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej oraz wsparcie wykonywania kosztów zadań opiekuńczych wykonywanych na rzecz środowiska kombatanckiego, działaczy opozycji antykomunistycznej oraz innych uprawnionych. Odbywa się to na podstawie przepisów art. 13 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz art. 23a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

Przy Szeffie Urzędu działają: Rada do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Rada do Spraw Działaczy Antykomunistycznej Opozycji i Osób Represjonowanych z Powodów Politycznych. Rady zajmują się opiniowaniem inicjatyw legislacyjnych oraz zgłaszaniem wniosków bądź postulatów w sprawach istotnych dla wspomnianych środowisk. Funkcjonują również: Stała Komisja Konkursowa do Spraw Opiniowania Ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na powierzenie lub wsparcie wykonywania zadania publicznego w zakresie podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej oraz Stała Komisji Konkursowa do Spraw Opiniowania Ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadań związanych z zapewnieniem opieki kombatantom i innym osobom uprawnionym.

11.2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

Państwowy fundusz celowy posiadający osobowość prawną, działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Środki PFRON przeznaczone są m.in. na dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, przystosowanie i wyposażenie miejsc pracy tych osób, dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładów aktywności zawodowej, współfinansowanie projektów systemowych realizowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej oraz wspieranie indywidualnych osób niepełnosprawnych.

Fundusz zleca realizację zadań na podstawie art. 47 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w formie konkursów, w ramach których organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mogą zgłosić do PFRON projekty działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rodzaje zadań, które mogą być zlecane w trybie art. 47 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określone zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1945).

Działania PFRON w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi będą realizowane przez cały okres obowiązywania Programu współpracy Ministra.

W okresie obowiązywania niniejszego Programu współpracy PFRON realizować będzie m.in. następujące programy i projekty:

1. Pilotażowy program „ABSOLWENT”. Celem głównym programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych posiadających wyższe wykształcenie.
2. Program „STABILNE ZATRUDNIENIE – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej” – Moduł II „Staże zawodowe”. Celem programu jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w administracji publicznej.
3. Program wyrównywania różnic między regionami III – obszar C i E. Celem programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.
4. Pilotażowy program „Dostępność ponad barierami”. Celem programu jest rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
5. Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością. Celem głównym programu jest wzrost samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im zindywidualizowanego opartego na ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej dostępu do informacji o technologicznie zaawansowanych rozwiązaniach służących likwidowaniu napotykanym barier i ograniczeń, a także wzrost efektywności pomocy udzielanej ze środków PFRON poprzez ograniczenie/wykluczenie przypadków związanych z likwidacją barier funkcjonalnych, generujących nieuzasadnione koszty towarzyszące procesowi zaopatrzenia osób z niepełnosprawnościami w sprzęty/urządzenia/usługi.
6. Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością – Moduł III. Celem programu jest zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy.

7. Program „Zajęcia klubowe w WTZ”. Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

8. Program „Samodzielność–Aktywność–Mobilność!” Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe. Celem Programu jest stworzenie infrastruktury Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych (WSM), składającej się z kilku odrębnych zespołów mieszkalnych, która ma służyć zapewnieniu niezależności osobom

z niepełnosprawnościami w zakresie stylu życia i codziennych czynności. WSM mają jednocześnie umożliwiać zakwaterowanie i świadczenie całodobowych usług wspomagających dostosowanych do indywidualnych potrzeb ich mieszkańców (osób wymagających wysokiego poziomu wsparcia).

9. Program „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami”. Celem strategicznym programu jest wzrost aktywności zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami osiągnąć poprzez zintensyfikowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, którym wsparcie uzyskane w programie umożliwi realizację projektów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami, dofinansowanych ze środków europejskich w ramach RPO.

10. Projekt „Kultura bez barier” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3. Współpraca ponadnarodowa). Celem głównym projektu jest wypracowanie i wdrożenie nowego modelu zapewniania dostępności oferty i zasobów instytucji upowszechniania kultury dla osób z niepełnosprawnościami.

11. Projekt „Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących (TOPON)” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3. Współpraca ponadnarodowa). Celem projektu jest opracowanie, przetestowanie i wdrożenie nowego standardu kształcenia i dokształcania instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności oraz standardu nauczania orientacji przestrzennej i mobilności osób niewidomych i słabowidzących.

12. Projekt „Budowa kompleksowego systemu szkolenia i udostępniania osobom niewidomym psów przewodników oraz zasad jego finansowania” (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.1. Innowacje społeczne). Celem projektu jest stworzenie warunków do podniesienia poziomu integracji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, poprzez opracowanie i przetestowanie kompleksowego systemu służącego zapewnieniu osobom niewidomym w Polsce dostępu do psów przewodników oraz włączenie go do polityk publicznych w obszarze rehabilitacji społecznej osób niewidomych. W efekcie realizacji projektu wyszkolonych i przekazanych zostanie co najmniej 48 psów.

W ramach funduszu funkcjonuje Forum Dialogu do zadań którego należy rozwijanie zasad i form współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dyskusja i wymiana poglądów oraz opinii w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych, wymiana doświadczeń pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz upowszechnianie dobrych praktyk, konsultowanie kluczowych propozycji i dokumentów z obszaru współpracy PFRON z organizacjami pozarządowymi i wypracowywanie propozycji mechanizmów i działań służących poprawie sytuacji osób niepełnosprawnych zarówno w życiu społecznym, jak i zawodowym.

11.3. Ochotnicze Hufce Pracy (OHP)

Ochotnicze Hufce Pracy to państwowa jednostka budżetowa nadzorowana przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Działają na mocy kilku aktów prawnych, m.in. Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie dodatku do wynagrodzenia dla pracowników publicznych służb zatrudnienia oraz Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. poz. 640). Ochotnicze Hufce Pracy są

instytucją stwarzającą młodzieży defaworyzowanej warunki do prawidłowego rozwoju społecznego i zawodowego. Prowadzą współpracę z organizacjami pozarządowymi uczestnicząc w wielu rodzajach działań aktywizujących młodzież społecznie i zawodowo, a w szczególności w zakresie edukacji, rozwoju zawodowego, pomocy charytatywnej, kultury, historii, kształtowania postaw obywatelskich, a także organizując przedsięwzięcia sportowo- rekreacyjne i kulturalno-oświatowe. Działania te są odpowiedzią na obustronne potrzeby zarówno młodzieży OHP jak i współpracujących organizacji pozarządowych. OHP nie ogłasza konkursów dla organizacji pozarządowych lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, natomiast współpraca z nimi jest prowadzona na bieżąco.

11.4. Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPiSS)

Instytut Pracy i Spraw Socjalnych jest placówką naukowo-badawczą podejmującą problemy pracy i polityki społecznej w sposób interdyscyplinarny. Kierunki prac badawczych są dostosowane do bieżących potrzeb polityki społeczno-gospodarczej kraju. Placówka prowadzi też działalność wydawniczą – książki i czasopisma. Jednostką nadzorującą dla IPiSS jest Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Instytut realizuje projekt Cykl debat upowszechniających wiedzę z zakresu polityki społecznej

– „Między nauką a praktyką”, finansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach Programu Społeczna odpowiedzialność nauki - Popularyzacja nauki i promocja sportu. Głównym celem projektu jest organizacja cyklu debat o polityce społecznej służących rozwojowi dyskusji o kluczowych dla Polski problemach rozwojowych w kontekście polityki społecznej oraz transferowi wiedzy między „światem nauki” a polityką (policy makers).

Cele szczegółowe:

- upowszechnienie wyników badań naukowych, a w szczególności prowadzonych przez IPiSS,
- zbudowanie platformy debat i wymiany informacji na temat realizowanych programów społecznych w Polsce (Portal DPPS – Dyskusje o Polskiej Polityce Społecznej),
- podniesienie poziomu wiedzy o procesach warunkujących prowadzenie polityki społecznej wśród badaczy, studentów oraz (przede wszystkim) policy makers, uwzględniając dostęp do wyników projektów osobom niepełnosprawnym sensorycznie,
- wskazanie rozwiązań w zakresie polityki społecznej kluczowych w perspektywie rozwoju Polski w horyzoncie średniookresowym.

12. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

W celu opiniowania złożonych ofert Minister Rodziny i Polityki Społecznej po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert powołuje zarządzeniem komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert. W skład komisji konkursowej powołanej przez organ administracji rządowej wchodzi przedstawiciele MRiPS.

W skład komisji konkursowej wchodzi również osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyłączeniem osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, biorących udział w konkursie. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, jeżeli:

- 1) żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej lub
- 2) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej, lub
- 3) wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie przepisów ustawy.

W pracach komisji konkursowej mogą uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.

Prace komisji konkursowych mogą odbywać się zdalnie przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

13. Wysokość środków planowanych na realizację Programu

MRiPS przewiduje przeznaczyć na realizację już zaplanowanych przedsięwzięć, wskazanych w niniejszym programie, w latach 2024–2026 kwotę w wysokości ok. 4167,2 mln zł.

Przedstawione kwoty są szacunkowe i mogą ulec zmianie.

	Nazwa programu/działania ⁹	KWOTA
1.	Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025	80 mln zł ¹⁰
2.	Program Rozwoju Instytucji Opieki nad Dzieckiem do lat 3 „MALUCH+” na lata 2022–2029	1265 mln zł ¹¹
3.	Program Asystent Rodziny	210 mln zł ¹²
4.	Karta Dużej Rodziny	5,4 mln zł
5.	Program „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”	16,5 mln zł
6.	Program „Od zależności ku samodzielności”	9 mln zł
7.	„Rządowy Program Wsparcia Rodzinnych Form Pieczy Zastępczej”.	120 mln zł ¹³
8.	Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową na lata 2021–2027	1 357 mln zł
9.	Program „Przedsiębiorstwo Społeczne +” na lata 2023-2025	44 mln zł ¹⁴
10.	Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030 ¹⁵	-
11.	Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej	84 mln zł
12.	Program „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i	91,5 mln zł ¹⁶

⁹ W zestawieniu nie uwzględniono działań, których dane finansowe nie były znane na etapie opracowywania Programu.

¹⁰ Kwota na realizację Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” w latach 2024-2025. Na realizację całego programu przeznaczono łącznie 200 mln zł, 40 mln na każdy rok.

¹¹ Kwota, która została na realizację Programu Maluch+ do 2025 r. O środki w ramach Programu Maluch+ mogą wnioskować gminy, a także osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w tym organizacje pozarządowe i podmioty o którym mowa, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na Program przeznaczono kwotę 5 466 mln zł. Po rozstrzygnięciu pierwszego naboru wniosków 27 kwietnia 2023 r. rozdysonowania pozostało 1 265 mln zł.

¹² Kwota przeznaczona na realizację Programu Asystent Rodziny w latach 2024–2026. Rocznie na realizację programu przeznaczono kwotę ok. 70 mln zł.

¹³ Na realizację „Rządowego programu Wsparcia Rodzinnych Form Pieczy Zastępczej” zaplanowano rocznie do 40 mln zł.

¹⁴ Kwota przeznaczona na realizację Programu „Przedsiębiorstwo społeczne +” w latach 2024–2025.

¹⁵ Realizacja zadań zawartych w Krajowym Programie będzie finansowana w ramach ustalonych na 2022 r. (i kolejne lata) kwot limitów wydatków dla poszczególnych dysponentów części budżetowych i nie będzie stanowiła podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki na ten cel, zarówno w pierwszym roku wejścia w życie Krajowego Programu, jak i w latach kolejnych. Finansowanie działań może odbywać się przy zaangażowaniu także innych środków, np. pochodzących z funduszy europejskich, w szczególności wymienionych w Krajowym Programie, w przypadku ich kwalifikowalności.

¹⁶ Kwota na realizację Programu „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” w latach 2024–2026. Na realizację całego programu przeznaczono łącznie 201,6 mln zł.

	przedsiębiorczości społecznej” na lata 2022–2025	
13.	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. Ekonomia Solidarności Społecznej	-
14.	Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	3,8 mln zł
15.	Otwarty konkurs ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!”	51 mln zł ¹⁷
16.	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027 (FERS) – działania związane z ekonomią społeczną	200,5 mln zł ¹⁸
17.	Program na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023–2025	6 mln zł ¹⁹
18.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami	450 mln zł
19.	Opieka wytechnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami	165 mln
20.	Program „Ojcostwo – Przygoda życia”	6 mln
21.	Program „Kampania społeczna promująca rodzicielstwo zastępcze”	2,5 mln ²⁰
RAZEM		4167,2 mln zł

14. Sposób oceny realizacji Programu

Ocena realizacji Programu współpracy będzie przebiegać wieloetapowo i składać się będzie przede wszystkim ze sprawozdawczości wynikającej z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Realizacja Programu będzie monitorowana przez Departament Ekonomii Społecznej w MRiPS na podstawie pisemnych informacji/sprawozdań składanych przez merytoryczne komórki do dnia 15 marca roku następującego po danym roku realizacji Programu. Sprawozdanie końcowe, obejmujące wszystkie lata realizacji Programu, MRiPS ogłosi w Biuletynie Informacji Publicznej do dnia 30 kwietnia 2027 r.

W Programie współpracy realizuje się zadania w nim opisane od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2026 r.

¹⁷ Kwota na realizację zadań w konkursie ofert w zakresie promocji rodziny „Po pierwsze Rodzina!” w latach 2024-2026.

¹⁸ Szacunkowa wartość środków zaplanowanych w FERS na ekonomię społeczną na lata 2024–2029 wynosi ok. 401 mln zł w tym: 300 mln zł na wspieranie JST w zleceniu usług społecznych PES (premia społeczna), 65 mln zł na przedsięwzięcia wspierające tworzenia sieci, w tym budowanie partnerstw biznesowych, klastrów i francyz, samoorganizacji przedsiębiorstw społecznych, rozwijania kompetencji kadry zarządzającej w przedsiębiorstwach społecznych i doradztwa dla regionów, a także 36 mln zł na przedsięwzięcia wspierające system monitorowania, koordynacji i wdrażania rozwiązań ustawowych. Większość przedsięwzięć zaplanowanych w FERS w zakresie ekonomii społecznej rozpocznie się nie wcześniej niż w 2024 r. Z tego względu łączna wartość środków zaplanowanych w FERS na ekonomię społeczną podzielona została na pół. Ostateczna kwota wydatkowana w tym okresie może ulec zmianie m.in. w wyniku decyzji komitetu monitorującego FERS. W FERS przewidziano także 400 mln zł na koordynację regionalną polityki w zakresie usług społecznych, wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, pomocy i integracji społecznej oraz ekonomii społecznej, a także 180 mln zł na instrumenty zwrotne skierowane do PES. Wartości te nie zostały uwzględnione do szacowania kwoty wskazanej w tabeli.

¹⁹ Kwota przeznaczona na realizację Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego w latach 2024–2025. Na realizację całego programu przeznaczono kwotę 9 mln zł.

²⁰ Kwota przeznaczona na realizację Programu „Kampania społeczna promująca rodzicielstwo zastępcze” w 2024 r.

15. Wskaźniki oceny realizacji Programu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w latach 2024–2026	0	25
2.	Liczba umów o współfinansowanie lub finansowanie zawartych na realizację zadań publicznych w latach 2024–2026	0	1500
3.	Liczba funkcjonujących ciał opiniodawczo-doradczych, pomocniczych oraz zespołów (w danym roku)	0	12

16. Informacja o sposobie tworzenia Programu oraz o przebiegu konsultacji (sposób powstania dokumentu)

Projekt Programu został przygotowany przez Departament Ekonomii Społecznej na podstawie danych uzyskanych od komórek organizacyjnych MRiPS oraz jednostek podległych Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej i przez niego nadzorowanych.

W dniu 30 sierpnia 2023 r. odbyło się robocze spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych, którego celem było omówienie wstępnych założeń Programu. Spotkanie odbyło się w formie wideokonferencji. Informacja o spotkaniu została zamieszczona na stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl.

Podczas spotkania przedstawiciele organizacji pozarządowych przedstawili swoje propozycje i oczekiwania odnośnie do postanowień Programu. Dyskutowano m.in. o zlecaniu zadań publicznych, w tym o wkładach własnych, czy też kwestiach finansowania ekonomii społecznej.

Projekt Programu został uzgodniony z pozostałymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa.

Projekt Programu został również skierowany do konsultacji publicznych. 25 października 2023 r. projekt dokumentu opublikowano na stronie www.ekonomiaspoleczna.gov.pl, a także w Biuletynie Informacji Publicznej MRiPS. Termin zgłaszania uwag i propozycji ustalony został na dzień 2 listopada 2020 r. We wskazanym terminie do MRiPS nie wpłynęły uwagi do projektu Programu.